

Ἡ πρώτη ἐμφάνιση ποῦκανε τὸ καινούργιο κι' ἀξιόλογο αὐλικρότημα τῆς Μαίρης Ἀρώνη μετὰ τὸ Δημήτρη Χάρν, αὐτὸ «Ἀκροπόλ» μετὰ τὰ «Τρία βάλς», ρομάντζο σὲ τρεῖς ἐποχές κι' ἐννέα εἰκόνας, ἀτάθηκε ἀληθινὰ πανηγυρική. Ἡ θεατρική, θεατρ. ἀφιλή, κοσμική, καλλιτεχνική, ἀλλὰ καὶ... παρολιθική Ἀθήνα ἔδωσε τὸ «παρών» μετὰ στοργή κι' ἐγκαρδιότητα. Ἡ σύμπραξη τῶν δύο λαμπρῶν στοιχείων τοῦ θεάτρου μας ἔχει ἀρετὴ ἢ ἐκδήλωσις αὐτῆ μετὰ τὸ παραπάνω. Ἐνας ἀέρας φρεσκιάδας ἔπνεε σ' ἄλλα: Στὸ θέατρο πού τόσο καλλιτεχνικὰ κυγύρισαν ὁ Πλουμιστός κι' ὁ Κριμπάς, στὶς ἐμφανίσεις τοῦ θιάσου, στὶς σκηνογραφίες, στὰ κοστούμια, στοὺς εἰσαγωγικούς λόγους τοῦ Μυριβήλη καὶ τοῦ Μαιμάκη, παιτοῦ. Καὶ πρῶτα ἀπ' ἄλλα, βέβαια, ὁ ἀέρας τῆς φρεσκιάδας φυσοῦσε ἀπὸ τὶς ἐμφανίσεις καὶ τὴν τέχνη τῆς Ἀρώνη καὶ τοῦ Χάρν.

Γιὰ τὸ ἔργο, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς λογοτεχνικῆς ἀξίας, μπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεὶς ἀρκετὲς καὶ δίκαιες ἐπιφυλάξεις. Εἶνε γραμμμένο γιὰ νὰ γίνῃ (ὅπως κι' ἔγινε) ἀρτοίγιον γιὰ ἐλαφρὰ μουσική, γιὰ τὰ περίφημα, κυρίως, βάλς τοῦ Στράους — τρία βάλς πού ἐκφράζουν τρεῖς ἐποχές — γιὰ τὰ αἰγυθιάκια καὶ γιὰ μπαλέτα. Ἀλλὰ, βλέπετε εἶνε καλοκαίρι. Καὶ χρειάζονται δρασιωτικά ἔργα, σάν τὶς λεμονάδες. Ἐξω ἀπ' αὐτὸ τὰ «Τρία βάλς» δίνανε στὴν κ. Ἀρώνη τὴν εὐκαιρίαν νὰ δεῖξῃ, ἔξω ἀπὸ τὸ κύριο τάλαντό της καὶ τ' ἄλλα της παράπλευρα τάλαντα. Μ' εὐχάριστῃ ἐκπλήξη τὴν ἄκουσε τὸ κοινὸ νὰ τραγουδεῖ περίφημα, μετὰ μιά φωνὴ ζεστὴ καὶ γλυκεῖα καὶ νὰ χορεύῃ μετὰ τὴ χάρη καὶ τὸν ἀέρα ἔμπειρης μπαλλαρίνας καὶ τὴν καταχειροκρότηση μετὰ δικαιολογημένον ἐνθουσιασμό. Τέλος τὰ «Τρία βάλς», αὐτὴ τὴν ἐποχὴ πού λείπουν ἔργα, παρουσίαζαν κι' ἕνα τρίτον προσόν: Ὅτι οἱ πρῶτοι ρόλοι, μετὰ τὴν ποικιλίαν τῶν ἐποχῶν, τῶν ἐνδυμασιῶν, τῶν ἐκφράσεων, τῶν στιγμῶν, πού ἐξαντλοῦν ὅλη σχεδὸν τὴ γκάμα τοῦ αἰώνιου ἐρωτικοῦ ντουέτου, ἀπὸ τὶς δραματικώτερες νότες ὡς αὐτὲς τῆς ἀνοιχτῆς κωμωδίας, προσφέρονται στὴ δεξιότητά καὶ τῆς κ. Ἀρώνη καὶ τοῦ κ. Χάρν, γιὰ μιά ἐναρκτήρια ἐπίδειξη. Ἀλλὰ τί εἶνε τὸ ρομάντζο αὐτό, τὸ μοιρασμένον σὲ τρεῖς ἐποχές; Εἶνε ὁ ἔρωτας πού ζοῦν τρεῖς γενεές, ἀντιπροσωπευόμενες ἀπὸ δυὸ οἰκογενειακὰ δέντρα. Οἱ ἑραστές εἶνε μαρκήσιοι καὶ οἱ ἑραμένες θεατρίνες.

Ὁ μαρκήσιος Ὀκτάβιος ντὲ Σαλανσαί (δευτέρῃ αὐτοκρατορία στὴ δύση τῆς 1867) ἀγαπᾷ τὴν περίφημη χορεύτρια Φάννυ Γκρανπρέ. Ἐπειτα ἀπὸ χρόνια, ὁ γιὸς τοῦ Φιλίππου ντὲ Σαλανσαί (δημοκρατία 1900) ἀγαπᾷ τὴν κόρη τῆς Φάννυ Ἰρέν Γκρανπρέ, ἡθοποιὸ τοῦ μουσικοῦ θεάτρου. Καὶ τέλος ὁ γιὸς τοῦ Φιλίππου ὁ Ζεράρ Σαλανσαί (σύγχρονη ἐποχὴ, βασιλεία καὶ ν' ἀκούῃ τὸν τίτλο του) ἀγαπᾷ τὴν κόρη τῆς Ἰρέν Γκρανπρέ, ἀστρὸ τοῦ κινηματογράφου. Τὸ δεσμὸν ἀνάμεσα στὶς τρεῖς αὐτὲς γενεές (στὸ ἔργο, ἐννοῶ) κρατεῖ ὁ θεατρικὸς ἐπιχειρηματίας Μπρύνερ, νεώτατος στὴν πρώτη εἰκόνα, ἀνδρας στὴ δευτέρῃ, κι' ἐρέπιτο στὴν τρίτῃ (ἀγδοντάρης πιά) καὶ εἶνε τὸ ζωντανὸ

χρονικὸ καὶ στὶς τρεῖς περιπέτειες.

Στὸ ἐρωτικὸ εἰδύλλιον τοῦ παπποῦ καὶ τῆς γιαιγιάς, ἐπὶ δευτέρῃ αὐτοκρατορίας, πού ὑπάγει ἀκόμα θερμὴ ἀνταγεία τοῦ ρομάντζοῦ, ὁ μαρκήσιος Ὀκτάβιος ντὲ Σαλανσαί, τρελλὸς γιὰ τὴ Φάννυ, πρόκειται νὰ τὴν παντρευτῇ. Τὸ σπῆτι του ἀναστατώνεται: Πῶς μπορεῖ ἕνας μαρκήσιος νὰ πάρῃ μιά χορεύτρια! Γιὰ νὰ τὸν ἀναγκάσουν φοβερίζουν πῶς θὰ τοῦ ἀφαιρέσουν τοὺς τίτλους του καὶ θὰ τοῦ ἐηλώσουν τὰ γαλιόνια τοῦ λοχαγοῦ τῶν Οὐσάρων πού φαρὰ μετὰ τὴν φερόφανεϊα. Ἡ Φάννυ, πού τὸ μαθαίνει ἀπὸ τὴ θεῖα καὶ βλέπει, κάποια στιγμὴ πού περνᾷ κάτω ἀπὸ τὸ σπῆτι της, τὸ τάγμα τοῦ Ὀκτάβιου, πῶς ἀγαπᾷ τὸ ἐπάγγελμά του, θυσιάζει τὸν ἔρωτά της. Φεύγει γιὰ τὴ Βιέννη, πού τὴ ζητοῦν νὰ χορεύῃ σ' ἕνα με-

γάλο θέατρο κι' ἔτσι ἀφήνει στὸ νεαρὸ φύλο της τοὺς τίτλους καὶ τὸ στάδιό του.

Στὶς τρεῖς ἀκόλουθες εἰκόνας, δηλαδή, στὸ δευτέρον μέρος, ὁ γιὸς τοῦ Ὀκτάβιου ὁ Φίλιππος ντὲ Σαλανσαί, μ' ὄλο πού εἶνε, σάν μορφὴ καὶ σάν ἐξωτερικὸν παράστημα πανομοιότυπον πού πατέρι αὐτοῦ, σάν ψυχικὸς τύπος εἶνε διαφορετικὸς. Γυναικῆς, πότης, γλεντζῆς, αἰώνιος πελάτης τοῦ «Μαξίμ» — τρώει ἀπὸ τὰ ἔτοιμα, ξεκοκκαλίζει τὴν κληρονομίαν. Γνωρίζεται μετὰ τὴν Ἰρέν, τὴν κόρη τῆς Φάννυ, στὰ παραιοσκηνία τοῦ θεάτρου, σὲ μιά πρεμιέρα, μιά θευλιώδη βραδιά. Εἰδύλλιον κεραυνοβόλο. Μαθαίνουν τὸ αἶσθημα πού εἶχε συνδέσει τοὺς γονεῖς τους. Κι' αὐτὸ κάνει τὸ εἰδύλλιον ἀκόμα πιὸ πικάντικο. Ἐχουν ἕνα ἐπέτ—α—τέτ» στὸ «Μαξίμ» τὰ ἡμερήματα. Πῶσο ἡ ἐκφρασί τους διαφέρει ἀπ' αὐτὴ τῶν γονιῶν τους, ἀλλὰ καὶ τόσο ἀπαραλλοχτῆ εἶνε ἡ φλόγα τους! Ἡ Ἰρέν εἶν' ἔτοιμη ν' ἀφήσῃ τὸ θέατρο καὶ νὰ πάῃ νὰ ζῆσῃ μετὰ τὸ Φίλιππο τὸν ἔρωτά της. Ὅταν ὁμως ἔρχεται ἡ στιγμὴ καὶ τὸ θέατρο εἶνε γεμᾶτο καὶ ὁ διάδοχος τῆς Ἰσπανίας σὲ θεωρεῖ, ἡ καλλιτέχνης, πού μπορεῖ ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν Ἰρέν χάνει ἀπὸ τὴ συγκίνηση τὴ φωνὴ της, ἀπειλεῖται καταστροφή. Ἔτσι, τὴ συμφωνημένη ὥρα πού πάει ὁ Φίλιππος νὰ τὴν πάρῃ, αὐτὴ βρίσκεται στὸ καλλιτεχνικὸ τῆς καθήκον, στὴ σκηνή. Ὅπως ἡ ἀγάπη τοῦ ὑπολοχαγοῦ τῶν Οὐσάρων στὸ ἐπάγγελμά του, ἔκαμε νὰ ναυαγήσῃ ὁ ἔρωτάς του μετὰ τὴ Φάννυ, ἔτσι καὶ τώρα ἡ ἐπαγγελματικὴ συνείδησις τῆς Ἰρέν τὴν κάνει νὰ χάσῃ τὸν ἔρωτά της.

Τὸ εἰδύλλιον τῶν ἐγγονῶν παρελαύνει στὶς τρεῖς τελευταῖες εἰκόνας. Ἡ Ἰρέν, ἡ κόρη τῆς Ἰρέν, μετὰ τὴν αἰώνια ὑποστήριξιν τοῦ ἐπιχειρηματία Μπρύνερ (αὐτὸς ὑποστήριξε καὶ τὴ μητέρα της καὶ τὴ γιαιγιά της) ἔχει γίνῃ ἀστέρας κινηματογραφικός. Εἶνε τώρα ἐποχὴ ἀσύγχρονη, ἐποχὴ τοῦ κινηματογράφου. Καὶ ὁ Μπρύνερ εἶνε ἀνακατεμένος τώρα στὶς μοντέρνες ἐπιχειρήσεις. Πρόκειται νὰ γυρίσουν μιά ταινία

μέ θέμα τόν έρωτα τοῦ μαρκησίου Ὁκταβίου ντέ Σαλανσαί, μέ τή γιαγιά τῆς Ἰρέν, τή Φάννυ Γκρανπερέ. Καί ἡ ταινία αὐτή πρόκειται νά εἶνε πολύ έντυπωσιακή, ἀφοῦ τὸ ρόλο τῆς γιαγιάς θά παίξῃ ἡ ἑγγονή. Ὁ ἑγγονός ὁμως τοῦ Ὁκτάβιου, ὁ Ζεράρ Σαλανσαί, δέν ἔννοεῖ νά ἴδῃ, τόν παπποῦ του νά γίνεται κινηματογραφικός ἥρωας. Εἶνε υπάλλληλος σ' ἀσφαλίστικη Ἐταιρεία, εἶνε φτωχός ἀλλά σέβεται τ' ὄνομα τῆς οἰκογενείας. Πηγαίνει σπὸ κινηματογραφικὸ ἐργαστήριον, ποῦ γυρίζουν τὴν κινηματογραφικὴν ταινία, νά διαμαρτυρηθῇ. Ἀλλὰ βλέπει τὴν Ἰρέν. Ἐρωτας κεραυνοβόλος καί τόσο δυνατός, ποῦ δέχεται νά γυρίσῃ μαζί της τὴν ταινία, παίζοντας τὸ ρόλο τοῦ παπποῦ του, ποῦ εἶνε μ' αὐτὸν ἴδιος κί' ἀπαράλλαχτος. Κί' ἔτσι προστίθεται στὴν ταινία ἕνα νέο έντυπωσιακὸ σκεῦχος. Ὁ Μπρύνερ ὁμως, ποῦ ξέρει σὲ τί καταστροφές καταλήγουν συνήθως οἱ ἔρωτες τῶν ντέ Σαλανσαί μέ τίς Γκρανπερέ, τρέμει αὐτὸ τὸ εἰδύλλιον. Κί' ἔχει ἄδικον. Γιατί, ἐνῶ γυρίζουν τὴν ταινία, ἐπάνω στὴ μεγάλη σκηνή τοῦ ἀποχωρισμοῦ τοῦ ὑπολοχαγοῦ τῶν Οὐσάρων καί τῆς Φάννυ ὁ ἔρωτας τῶν ἑγγονῶν φουντάνει. Κί' ἐγκαταλείποντας τὸ κείμενον τοῦ σεναρίου, ἐκλώνονται παράφορα καί δίνουν στὸ ἔργο το «χάπυ ἔντ», τὸ εὐτυχισμένον φινάλε, ποῦ ἀπαιτεῖ ὁ κινηματογράφος.

Τὸ ἑλαφρὸ καί τόσο πλούσιον σὲ ποικιλία στιγμῶν ἔργο ἀποδόθηκε κί' ἀπὸ τοὺς πρώτους ἀγωνιστὰς κί' ἀπὸ τὸ σύνολον μέ τρόπο ἀξιόπεινον. Σπάνια παρουσιάστηκε ἡ κ. Ἀρώνη τόσο πλούσια σὲ μεταπτώσεις, σ' ἐκφραστικὰς ἀποχρώσεις, σὲ φινέτσες, σ' ἐσωτερικὴν εὐκινησίαν, σὲ χάρη, καί σὲ δύναμιν, ὅσο στὴν ἐνοάρκωση τῶν τριῶν τύπων, τῆς γιαγιάς τῆς μαμάς καί τῆς κόρης, ποῦ ἀγαποῦν μέ τὸ ἴδιον πάθος, ἀλλὰ μέ τὴν ἐκφραση τριῶν διαφορετικῶν ἐποχῶν. Μποροῦμε νά ποῦμε ἀληθινὰ ὅτι ξεπέρασε τὸν ἑαυτὸν της. Καί πάλι της στάθηκε, σύντροφος ἀξιός τοῦ παιγνιδίου, μ' ὅλη τὴ φινέτσα καί τὴ χάρη τῆς γραμμῆς του, τοῦ λόγου του καί μιᾶς ὑπεκριτικῆς πολιτισμένης ὁ κ. Χόρν. Ἀπολαυστικὰ σὲ ὁροσίαν ἦτανε τὰ ντουέτα τους, πεζὰ καί μουσικὰ. Ἐξαιρετικὰ καλὴ ἦταν καί ἡ κ. Χριστίνα Καλογερίκου, σὲ ρόλους τόσο διαφορετικούς, τῆς μαρκησίας ντέ Σαλανσαί καί τῆς κυρὰ Ἰουλίας, ποῦ ἀπόδοσε μέ χτυπητὰς, μαστορικὰς πινελιὰς. Μὲ πολὺ κέφι ἐξετέλεσε καί ὁ κ. Ἀρώνης ζωγραφίζοντας μέ κατανόησιν καί τέχνη ὅλες τίς ἐποχὰς, τίς ἡλικίας καί τίς φάσεις τοῦ κορακίζου Μπρύνερ, τοῦ ἐπιχειρηματία. Ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους πολυπληθεῖς ἐκτελεστὰς πρέπει νά σημειώσω ἰδιαίτερα τὸν κ. Βόκοβιτς, σ' ὄλους τοὺς ρόλους ποῦ ἐνοάρκωσε, τὸν κ. Παπαγεωργίου, ὡς Μπελτρομίνι ὡς πρόεδρον καί ὡς μηχανικόν, καί τὸν κ. Λάμπρου ὡς σκηνοθέτην κινηματογραφικόν. Καί τίς κ. κ. Μπαστιέ, Κουρή — μιὰ νέα ἡθοποιό, ποῦ δειχνεὶ σταθερὴν πρόδοον — καί Δούκα. Ἡ σκηνοθετικὴ ἐργασία τοῦ κ. Σαραντιδῆ ἐγίνε ἱκανοποιητικὰ αἰσθητὴ. Βοηθῆθηκε πολὺ, ἔννοεῖται, αὐτὴ τὴ φορά κί' ἀπὸ τὸν τεχνικὸν ὄπλισμόν τοῦ θεάτρου, ποῦ εἶνε σπάνιος γιὰ καλοκαιρινὸ ἀθηναϊκὸν θεάτρο. Καλαίσθητες, παστρικές καί καλοφωτισμένες οἱ σκηνογραφεῖες τοῦ κ. Ὀρφανίδη. Καί τὰ κοστοῦμια, χάριμα ματιῶν, πρόσδιναν τὸ χέρι κάποιου γνωστοῦ καί μοναδικοῦ μᾶς ένδυματολόγου.